

Wetenschap en De Geheime Leer

– Dai Trandang

Ongetwijfeld speelt de wetenschap een belangrijke rol in ons leven. Tijdens onze kinderjaren vanaf het volgen van basisonderwijs en bij elke toepassing in het dagelijkse leven worden we beïnvloed door de wetenschap: met andere woorden we zijn erg afhankelijk van de wetenschap.

Dit artikel is een opdracht in het kader van 'Strategieën voor het les geven over De Geheime Leer' geleid door Joy Mills, Krotona School of Theosophy, maart 2001. Dai Trandang is geomorfoloog en lid van de 'Science Group' in Australië.

De wetenschap verleent hulp bij het oplossen van de meeste problemen, in het bijzonder in de toegepaste wetenschap zoals elektriciteit, gas, water, voorts atoomenergie, ontdekken van de ruimte, klimatologie, oceanografie ...

De mensen veronderstellen dat de wetenschap alles in het leven kan oplossen. Zij omvat een groot aantal leervakken met betrekking tot diverse onderwerpen zoals medicijnen, natuurkunde, scheikunde, wiskunde, biologie, natuurwetenschappen (geografie, geomorfologie, oceanografie) hetgeen blijkt uit gespecialiseerde tijdschriften.¹

Kan de wetenschap op alle vragen in de natuur of in het leven een antwoord geven? Waarop is zij gebaseerd?

Zij is voornamelijk gebaseerd op:

- Waarschijnlijkheid: Dit betekent dat de wetenschap geen 100% zekerheid verschaft.

- Fouten: Het aanvaarden van fouten in toegepaste wetenschappen, d.w.z. meten impliceert altijd een onnauwkeurigheidsmarge van + en - .

- Het nemen van steekproeven om feiten te bewijzen. Hoe groot is de kans dat een plant een fossiel wordt, in het geval van aardbevingen, brand, wateroverlast enz.?

Hoeveel kans bestaat er dat een dier of menselijk lichaam behouden blijft? Hoeveel kans bestaat er dat een ongeschonden exemplaar in de woestijn, ergens onder de aarde of in het bos wordt gevonden?

- Het belangrijkste is dat zij gebaseerd is op theorieën of theorema's², doch er bestaat altijd onenigheid tussen geleerden over hun theorieën/theorema's.

Kortom, wetenschap is gebaseerd op iets dat niet 100% nauwkeurig is, alhoewel men haar rol in het leven niet kan ontkennen.

Het oorspronkelijke titelblad van de uitgave van 1888 "*De Geheime Leer: De Synthese van Wetenschap, Religie en Filosofie*" toont aan dat in dit boek wetenschap wordt verondersteld een belangrijke rol te spelen.

De Geheime Leer is een boek 'geschreven in dienst van de mensheid en door de mensheid en de toekomstige generaties.'

*Het doel van dit boek kan aldus worden geformuleerd: aan te tonen dat de natuur geen 'toevallig bijeenkomen van atomen' is, en de mens zijn rechtmatige plaats in het plan van het heelal aan te wijzen: de archaische waarheden, die de grondslag vormen van alle religies, tegen degradering te beschermen en de fundamentele eenheid waaruit zij alle voortkomen enigszins aan het licht te brengen: tenslotte, aan te tonen dat de wetenschap van de moderne beschaving nooit dichtbij de occulte kant van de natuur is gekomen.*³

Wat is de rol van de wetenschap in *De Geheime Leer*?

In beide delen beslaat het Aanhangsel van 'De Wetenschap tegenover de *Geheime Leer*', dat veel conflicten of meningsverschillen over methodologie, over kennis... bevat, meer dan 350 pagina's op een totaal van 1513 pagina's.⁴

Het aanhangsel geeft enkele meningen weer van geleerden evenals van theosofen over een groot aantal onderwerpen: deel I omvat wetenschappelijke theorieën over zwaartekracht, rotatietheorieën, krachten, leven, zonnestelsel, inter-etherische golven, atomen, scheikunde, goden, mona-

den, cyclische evolutie, karma, de dierenriem...; deel II gaat over antropologie, de voorouders van de mensheid, fossiele overblijfselen, de duur van de geologische tijdperken, rastijdkringen, reuzen, beschaving, wetenschappelijke en geologische bewijzen voor het bestaan van verschillende continenten...

In deel I treffen we de volgende citaten aan met betrekking tot wetenschap:

'Het spreekt vanzelf dat de wetenschap het mysterie van het heelal dat ons omringt, niet kan ontsluiten. Het is waar dat de wetenschap verschijnselen kan verzamelen, classificeren en erover generaliseren' (blz. 477).

Hoe kan de wetenschap er aanspraak op maken hier iets met zekerheid over te weten? Hoe kan zij haar beweringen en haar hypothesen handhaven tegenover die van de occultisten, die in de zwaartekracht alleen maar sympathie en antipathie zien, of aantrekking en afstoting, die op ons aardse gebied worden veroorzaakt door fysische polariteit en buiten haar invloedssfeer door geestelijke oorzaken?' (blz. 513).

'Maar de geleerden weten niets, en willen ook niets horen over het 'Zwaard van Kennis, dat door de adepten en asceten wordt gebruikt' (blz. 536).

'Met de beoefenaars van de ware wetenschap bedoelen we degenen die te veel om de waarheid en te weinig om hun persoonlijke ijdelheid geven om zich, zoals de meerderheid, dogmatisch uit te laten' (blz. 514).

'De hedendaagse wetenschap ontkent het bestaan van een 'levensbeginsel'. Deze passage is een duidelijk bewijs van haar grote fout' (blz. 538).

'De hedendaagse wetenschap is het oude denken in verwrongen vorm, meer niet' (blz. 579).

'De moderne wetenschap is alleen betrouwbaar op haar eigen gebied, binnen de stoffelijke grenzen van ons zonnestelsel; daarbuiten verschilt alles, elk stofdeeltje, van de stof die zij kent: die stof bestaat in

toestanden waarvan de wetenschap geen idee heeft' (blz. 601).

In deel II vindt men de volgende uitspraken:

'De wetenschap kan geen aanspraak maken op enige kennis van het begin van wet, stof of leven...' (blz. 655).

'Het is haar plicht alle feiten te verifiëren en te verbeteren die onder haar rechtstreekse waarneming vallen' (blz. 664).

'Zij probeert de 'oorsprong van de dingen te verklaren, die echter alleen in haar eigen concepten gekoesterd worden. Zij valt geestelijke geloofsovertuigingen en religieuze overleveringen aan die duizenden jaren oud zijn, en maakt alles, behalve hun eigen liefhebberijen, uit voor bijgeloof' (blz. 664).

'De geleerden vermijden zich te binden aan een bepaalde uitspraak over de ouderdom van de mens, wat ze ook moeilijk zouden kunnen, en ze laten zo een enorme ruimte open voor stoutmoedige speculaties' (blz. 686).

'De hedendaagse wetenschap ontkent het bestaan van een dergelijke invloed; de archaische wetenschap bevestigt deze' (blz. 699).

'De hedendaagse geologie en antropologie zullen het natuurlijk oneens zijn met onze opvattingen' (blz. 71).

'Wat weet de moderne wetenschap over de duur van de wereldtijdperken, of zelfs over de lengte van geologische perioden? Niets, absoluut niets' (blz. 66).

Er zijn wat dit betreft enkele 'overeenkomsten' en 'verschillen'. Men kan niet ontkennen dat de wetenschappelijke methoden hulp kunnen bieden in het beter begrijpen van mensen in deze en de daarop volgende eeuw. Aan de ene kant domineren de moderne wetenschap en technologie alles in het leven, maar aan de andere kant kan de wetenschap veel kwaad veroorzaken als zij teveel haar eigen gang gaat. Neem er nota van hoe zeer de schade, die is veroorzaakt door de gekke-koeien-ziekte en de genetische manipulatie, de omgeving kan veranderen. Tot

hoever kan men gaan met de reageerbuis-baby? De resultaten van deze door de mens gemaakte voortbrengsels zijn gevaarlijk en in sommige gevallen zijn zij onbeheersbaar omdat de wetenschap geen rekening houdt met de natuurwet.

De wetenschap heeft haar zwakke kanten en haar beperkingen op sommige gebieden. Als de wetenschap in het algemeen gesproken ervoor open staat om haar onderzoek in overeenstemming te brengen met de natuurwet: als de wetenschap zich in de juiste richting beweegt om de latente vermogens in de mensheid te ontplooien, dan kan de wetenschap van nut zijn voor het verkrijgen van een beter begrip van kosmologie, antropologie en van de ontwikkeling van de mensheid.

Tot slot zou ik enkele uitspraken uit *De Geheime Leer* willen aanhalen:

'Omdat in deze tijd slechts een bepaald gedeelte van de geheime leringen bekend kan worden gemaakt, zouden deze zelfs door theosofen nooit worden begrepen, indien zij zonder enige uitleg of toelichting zouden worden gepubliceerd. Daarom moeten zij tegenover de speculaties van de moderne natuurwetenschap worden gesteld. Archaische axioma's moeten naast moderne hypothesen worden gezet en de vergelijking moet aan de scherpzinnige lezer worden overgelaten.'⁵

'De hele zaak is nu van beide kanten aan de lezer voorgelegd, en aan hem blijft de beslissing of de samenvatting ervan in ons voordeel uitvalt of niet.'⁶

Het moet daarom worden overgelaten aan de intuïtie en de hogere vermogens van de lezer om, zover hij kan, de betekenis van de gebruikte allegorische uitdrukkingen te begrijpen. Men moet dan ook bedenken dat al deze stanza's zich eerder richten tot de innerlijke vermogens dan tot het gewone begripsvermogen van het fysieke brein'⁷

Bibliografie:

- Blavatsky, H.P. *The Secret Doctrine*, deel I. The Theosophical Publishing House, Adyar, 1979. (84) +xiviii+696 blz
- Blavatsky, H.P. *The Secret Doctrine*, deel II. The Theosophical Publishing House, Adyar, 1979. xx+817blz
- Blavatsky, H.P. *The Secret Doctrine*, General Index and Bibliography. The Theosophical Publishing House, Adyar, 1979. 520 blz
- Blavatsky, H.P. *Introduction to the Secret Doctrine*, Pasadena, 1988
- Moia, Beverly B. *An Intuitive Approach to the Seven Stanzas of Dzyan*. Dept. of Education, T.S. in America, Wheaton, 1986, 29 blz
- Prem, Sri Krishna *Initiation into Yoga — An introduction to the Spiritual Life*, A Quest Book, T.S. in America, Wheaton, 1986, 128 blz
- Prem, Sri Krishna and Ashis, Sri Madhava *Man, The Measure of All Things, in the Stanzas of Dzyan*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, 1969, 360 blz
- Spierenburg, Henk J, *The Inner Group Teachings of H.P. Blavatsky to her Personal Pupils* (1890-91). 2nd ed. Point Loma Publications, 1995, 254 blz
- Tomas, Bertram A. *The Secret Doctrine and Modern Science*, The Blavatsky Lecture 1922.

The Theosophical Publishing House, London, no date, 36 blz

Noten:

- 1 National Geography, 'Celebrations of Earth and Beyond', januari 2000
- Scientific American, 'The Earth from Inside Out', maart 2001
- 2 Theorie is een uiteenzetting of een verzameling van uiteenzettingen bedoeld om een verschijnsel of een groep verschijnselen te verklaren; een abstracte gedachte die in de praktijk niet aan een onderzoek is onderworpen; een veronderstelling of gissing.
- Theorema is een idee of leerstelling die op bewijsbare gronden waar is of waarvan aangenomen wordt dit te zijn. (American Heritage Dictionary)
- Een theorie is eenvoudig een hypothese, een speculatie en geen wet. (GL deel II, blz 665)
- 3 *De Geheime Leer*, blz VIII, voorwoord, deel I
- 4 Een percentage van in totaal 23%
- 5 *De Geheime Leer*, blz 480, deel I
- 6 *ibid.*, blz 668, deel I.
- 7 *ibid.*, blz 21, deel I

Vertaling: Ton van Beek

Het heeft geen zin te vragen
hoe het denkvermogen leeg kan zijn.
In het 'hoe' speelt het denkvermogen
een spelletje met zichzelf.

Uit: "In the Light of Silence,
all Problems are Dissolved"
van J. Krishnamurti